

פרס יעקובי מקבלים

את המונות הבקשיש

אוטובוס ושמו באקשיש

אחיות העיניים הגדולה התנפצה ה' שבוע. כל הדיבורים, ההצהרות, ההתחייבויות וההבטחות שהושמעו בעקבות מלחמת יום-הכיפורים, היו כלא היו. דיברו על שינוי ערכים, על כפירה במוסכמות שהיו מקובלות על החברה הישראלית עד המלחמה, על ניפוח אלילים ועל הפסקת הסגידה לפרות קדושות. הבטיחו לא לחפות עוד על מחדלים ומעשי שחיתות. אפילו העתונות התחייבה להיות שונה. כל זה התפגע השבוע כבועת סבון, שום דבר לא הישגה.

בשבוע שעבר פירסם העולם הזה (1965) את אחד הגילויים המרעישים של השנה. בשיא השיפת מכת השחיתויות שפשטה במערכת הביטחון, כאשר שר הביטחון שמ' עזר ויזל הורה בעצמו כראש חושפי הנגע והפך את עצמו למוכיח בשער. גילה העולם הזה כי פרס אינו נקי כסים, לפני שנה, כאשר פרש מחפקידו כשר ההתחבורה בממ"ד שלת גולדה מאיר, עשה פרס מעשה שמב חינוך משמעותי המוסרית אין כל הבדל בינו לבין המעשים בהם מואשמים עתה, ובצדק, כמה מעובדי מערכת הביטחון.

פרס, ומי שחיה אז סגנון כי משרד ההתחבורה, גד יעקובי, הפי כימו אז לקבל מתנות פרידה מי שני הקואופרטיבים הציבוריים לתחבורה, "אגד" ו"דן", שהיו תלויים בשיקוליהם ובחלטותיהם בתקופת כהונתם במישרידיהתח"ת בורה.

להפריע. בחודשים האחרונים השתרש בי עתונות ישראלית הנוהג הכריא שלא להתעלם מגילויי עתוננים אחרים ואפילו לאזכר את חלקו של עתון זה או אחר בחקירה ובחשיפה.

גם העובדה שהמדובר הפעם היה באישיות רמת-מעלה, מצמרת השלטון בישראל, לא היה בה כדי לקלקל. העתונות הישראלית, שהפכה מאז מלחמת יום-הכיפורים ברומטר לרגישות הציבור, לא נהגה בכפפות של משי גם כלפי ראשי-הממשלה יצחק רבין, ביקרה וגינתה אותו קשות על פרשת ההר-צאות בשכר שלו בתקופת כהונתו כשגריר ישראל בווינגטון - באיחור של שנה אחרי גילוי הפרשה על ידי העולם הזה.

והנה, לפתע פתאום, כמו על פי היגף מטה-קסמים, גזרו כלי-התיקורת על עצי-מם אלס מוחלט. פרישת דיון המושחת והמשחית חזרה על עצמה בצורה קאריקטוריסטית, אבל כלי הכא-ריזומה של משה דיון. בשם שבמשך שנים רבות חששה העיתונות הישראלית לגעת במעשיו המופים קרים של שריה-הביטחון משה דיון, קשרה קשר של שתיקה לגבי

הפרות החוק שלו, ניאופיו וגנני בות העתיקות שלו, כך נהגה גם הפעם לגבי שמעון פרס. מעשיו היו ככחינת טאכרו לגביה.

"יוניטד פרס" - אותה מערכת קשרים שהיתה בשעתו לשמעון פרס בעתונות הישראלי, ושנדמה היה כי עברה מן העולם יחד עם כל התופעות הפסולות של ימי גולדה-דיון - היתגלה שוב בכל עוצמתה. אף עתון לא העז להתייחס אל גילויי העולם הזה. אף אחד מלוחמי השחיתות בעתונות לא העז לברוק את הפרשה ולחקור אותה. אף אחד מכל אנשי-המוסר המטיפים דברי תוכחה באוזני העם מעל דפי העתונות השכם והערב, לא מצא לנכון לגעת בנושא זה. עבור כל אלה היה פרס יוק!

לציבור קוראי העתונים והמאזינים לשידורי ישראל, שאינו קורא את העולם הזה, נודע על דבר הגילוי רק באמצעות מערכת ההכחשות שהחלה לטפטף ולהוסיע בכמה מכלי-התיקורת. אלא שההכחשות היו גרועות יותר מאשר הדיווח על הגילוי עצמו. כי תוך כדי הכחשות הוסיפו השרים שמעון פרס וגד יעקובי חטא על טשע. הם הסתבכו בשקרים ובסתירות שרק הבליטו

את חומרת המעשה שעשו. שמעון פרס העדיף לשחוק. הדבר המופי-לג, הנושא חצי תריסר נאומים ביום ושאר כמעט נושא בעולם שאין לו מה לומר בקשר אליו, לא מצא פשוט את הביטויים המתאימים לגבי עניין הקשור בו ובמעמדו כשר הביטחון. היתה בכך לפחות נחמא פורתא. שכן עד לפירסום הגילוי, לא עבר יום מבלי שפרס יוכיח וייסר ויאיים לעקור כל עשב שוטה במערכת הביטחון. כאשר הגיעו הדברי רים אליו הוא השתק לפתע. מאז הפירסום חדל לדבר על השחיתות המיתגלה ונחשפת במימדים גדלים והולכים בממלכתו. מי שהתחיל בתיסבוכת ההכחשות היה שרי-התחבורה גד יעקובי. בשעת פירסום הגילויים שהה יעקובי בארצות-הברית. הוא לא היה מתואם עם פרס בנושא. מיד עם רדתו מהמטוס בנמל-התעופה בלוד, הוא נאלץ להגיב על הגילויים בקשר אליו ולפרס. וכדור השלג החל להתגלגל.

אל תשכחנו לעת פרישה

בוסח הכחשתו של גד יעקובי, שי הושמע באוזני כתב שידורי ישראל בני רום, מתפרסם במלואו בעמוד זה. כדאי לנתח את דברי ההכחשה. שהיו ספונטאניים ובלתי מתוכננים מראש. יש בהם כדי להאיר את הפרשה כולה על כל היבטיה. קודם כל אשר השר יעקובי את העובדה היסודית שבגילויי העולם הזה. "אני קיבלתי" אמר לגבי ההאשמה כי יחד עם פרס קיבל ציור יקר-ערך כשי מהקואופרטיבים לתחבורה. לגבי פרס הוא לא רצה להתחייב אם זה קיבל ציור כזה או לא. אפשר היה לחשוב לפיכך, שכל אחד מהשרים קיבל את מתנתו ללא ידיעת השני. הדברים מגוחכים. שכן הציורים הוענקו לפרס ולי יעקובי באותו מעמד. שהיה מעמד פומבי וגלוי ולא חשאי. זה היה במסיבת הפרידה שערכו הקואופרטיבים לתחבורה לשניים, הם קיבלו את המתנות בו זמנית במעמד שהונצח על ידי המצלמות (ראה תמונה בראש כתבה זו).

הלויאליות של יעקובי לפרס, לפיה אין הוא יודע אם גם פרס זכה לשי, נוגעת ללב. אולם אין בה כדי להעיד על מידת הכנות שלו.

נקודה שניה הראויה לעיון בהכחשתו של יעקובי היא צענתו כי אנשי דן ואגד "בוודאי לא ציפו שאשנה את רוחחם או מדיניותם לאחר שסיימתי כהונתי". מנוסה זה משתמע: אין פסול בקבלת

בני רום: במאמר שטרם קראת בוודאי בשבועון האחרון של "העולם הזה", הופיעה כחבת-חקיקר בה נאמר שאתה והשר פרס קיבלתם, כביכול, שבות-הנאה בצורת ציורים מחברות "אגד" ו"דן".

גד יעקובי: אני בדרך כלל לא קורא את "העולם הזה". הפעם גם לא הייתי בארץ. אני קיבלתי - איני רוצה לומר בשם השר פרס - מתנה המסיימת תקופת עבודה עם פרישתי ממשרד-התחבורה, עם סיום כהונתי כסגן שר-התחבורה.

בוודאי לא ציפו אנשי "אגד" ו"דן" שבמשהו אשנה רוחחם או מדיניותם לאחר שסיימתי כהונתי. אדם כיהן ככהונה ציבורית תקופה ארוכה. אנשים רואים מחבתם עליון כמטיבת פרידה ושורה צנועה שאכן קיבלתי אותה. מה פסול בכך שאדם זוכה בכך לאחר סיום תפקיד, אחרי שאינו יכול להשפיע במאום על מהלך ענייני אותן חברות? אני לא מתרגש מזה. אין לזה כל אחיזה באתיקה ציבורית אלמנטרית.

הכחשה אי': שידורי ישראל 1.5.75

זהו נוסח הראיון עם שרי-התחבורה גד יעקובי ששודר בשידורי-ישראל למחרת שובו של יעקובי לארץ. שידור ההכחשה, בה פורטו האשמות העולם הזה, הרס את קשרי-ההשתקה של פרס.

"יוניטד פרס" קם לתחיה

אפשר היה לצפות כי כלי-התיקורת בישראל, הששים לאחרונה לפרסם כל מעילה או גניבה של פקיד זוטא או קבלן מישנה, יתייחסו לגילוי זה בהתאם לחשיבותו הציבורית. העובדה שהוא פורסם לראשונה בעולם הזה, לא היתה אמורה